Nationaal Programma Onderwijs - Nijmegen

Herstel en ontwikkeling van het onderwijs om de nadelige effecten van de corona-maatregelen te compenseren. Gericht op duurzame renovatie en onderwijs dat gelijke kansen biedt en overstijgend aan de maatregelen van individuele scholen.

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave		**1**
Inleiding		**2**
1	**Hoe het gaat met de leerlingen**	**2**
2	**Uitgangspunten**	**4**
3	**NPO Nijmegen**	**6**
4	**Verdeling middelen**	**7**
5	**Uitvoering**	**7**

Inleiding

Door de coronacrisis hebben leerlingen vertraging in het onderwijs opgelopen. De aard en omvang van de vertragingen verschillen tussen leerlingen en scholen. De scholen in het primair en voortgezet onderwijs hebben plannen gemaakt om de opgelopen vertragingen binnen hun school aan te pakken. Het gaat daarbij niet alleen om leerachterstanden maar ook om de sociale en emotionele gevolgen van de coronacrisis op leerlingen. Gemeenten krijgen uit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) budget voor hun rol in voorschoolse educatie, primair en voortgezet onderwijs tot en met schooljaar 2022-2023.

De gemeente Nijmegen ontvangt bijna €3,5 miljoen voor de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023 voor leerlingen (in po en vo) die onderwijs volgen in Nijmegen. Iedere gemeente bepaalt zelf op welke wijze de middelen worden verdeeld. In overleg met de onderwijsinstellingen, kinderdagopvangverblijven en regiogemeenten is een programma NPO Nijmegen opgesteld. Hierbij is zorgvuldig gekeken naar wat aansluitend nodig is; zowel op de schoolplannen als andere steunpakketten vanuit werk, welzijn en jeugd.

1 Hoe het gaat met de leerlingen

Uit verschillende landelijke onderzoeken[1] komt naar voren dat een deel van de kinderen flink is beïnvloed door de coronamaatregelen, met zowel positieve als negatieve ervaringen tot gevolg. Ouders verdeelden zorg en arbeid beter onder elkaar en hadden door minder drukke agenda's meer ruimte voor het gezin. De keerzijde was dat kinderen tijdens de lockdown minder bewogen, meer kinderen meer zorgen melden en dat er in bepaalde gezinnen juist minder aandacht was voor de opvoeding. De verwachting is dat de meeste kinderen veerkrachtig genoeg zijn om met hun ervaringen om te gaan en er overheen te groeien, vooral wanneer ze opgroeien in een stabiel gezin met een stabiel sociaal steunsysteem en waar werk en inkomen relatief onaangetast bleven.

Corona vergroot bestaande problemen

Maar er zijn ook kinderen en jongeren die door de pandemie op veel vlakken nu –nog- slechter af zijn. Zij hebben grotere leerachterstanden opgelopen, zitten opgesloten in ingewikkelde thuissituaties en ondervinden meer druk van al bestaande problemen zoals analfabetisme, armoede en kansenongelijkheid. Ook kinderen in ogenschijnlijk acceptabele omstandigheden, maar met zwakke sociale vaardigheden of een neiging naar somberte en angst, zijn weggezakt in sociale isolatie. Diverse onderzoeken bevestigen dat jongeren en jongvolwassenen door de coronamaatregelen, meer dan andere leeftijdsgroepen, momenteel mentale gezondheidsproblemen zoals eenzaamheid, somberheid en angst ervaren[2].

Prestatiedruk neemt toe

Al jarenlang ervaren kinderen en jongeren in Nederland in toenemende mate stress door hoge prestatiedruk. Veel kinderen, jongeren en hun ouders komen bij het opgroeien en opvoeden klem te zitten tussen hun eigen behoeften en mogelijkheden, en de hoge maatschappelijke normen waaraan zij moeten voldoen op school, werk en in de vrije tijd. Excelleren lijkt de maatschappelijke norm waarbij imperfectie gerepareerd of gelegitimeerd moet worden met individuele diagnoses en behandelingen. Deze maakbaarheid en het streven naar excellentie geven veel jongeren stress en negatieve gevoelens.
Overigens heeft corona ons laten inzien dat sommige leerlingen juist baat hebben bij bijvoorbeeld thuisonderwijs en minder prikkels en verwachtingen. Het is belangrijk om ruimte en aandacht te houden voor maatwerk.

[1] Bron: onderzoeken Nederlands Jeugdinstituut
[2] Bron: onderzoeken Nederlands Jeugdinstituut

Hoe het gaat met de Nijmeegse scholieren

De scholen in Nijmegen constateren zelf dat de leerachterstanden in het primair onderwijs als gevolg van corona heel verschillend zijn per school. Veel leerlingen en gezinnen zijn veerkrachtig maar er zijn specifieke zorgen over leerlingen uit bepaalde leergangen, zoals de groepen 7 en 8 die de overgang hebben gemaakt naar de middelbare school, kinderen uit de voor-en vroegschoolse educatie die nu in de onderbouw zitten en eindexamenleerlingen die de overstap naar vervolgonderwijs maakten. De scholen in het voortgezet onderwijs zien bij meer jongeren met sociaal-emotionele problemen. Zij constateren o.a. meer stress, meer mentale druk en een toename van middelengebruik en gamen.

2 Uitgangspunten

2.1 Landelijke kaders

Gemeenten krijgen uit het Nationaal Programma Onderwijs budget voor hun rol in voorschoolse educatie, primair en voortgezet onderwijs tot en met schooljaar 2022-2023. Het budget is bedoeld om onderwijsvertragingen in te halen die kinderen opliepen tijdens de coronapandemie. Het geld kan worden ingezet voor één of meerdere van onderstaande bestedingsdoelen (eind september publiceert OCW de regeling)

1. (Bovenschoolse) maatregelen (bijv. zomerschool, bijles, huiswerkbegeleiding, voorleeshulp thuis, activiteiten sport/cultuur/techniek, ouderbetrokkenheid, professionalisering schoolleiders en docenten)
2. Maatregelen in de voorschoolse periode (bijv. activiteiten voor kinderen met indicatie VE en kinderen die nog niet geïndiceerd zijn)
3. Maatregelen voor zorg en welzijn (bijv. jeugdhulp in school, schoolmaatschappelijk werk)
4. Bevordering van samenwerking in uw gemeente (bijv. inzet pedagogisch medewerkers en jeugdartsen)
5. Maatregelen voor thuiszitters (bijv. thuiszitters met relatief of absoluut verzuim verbinden met scholen door samenwerking tussen onderwijs en scholen)

Daarnaast is financiering ook mogelijk van:

- Kosten tijdelijke extra huur van bestaande (onderwijs)huisvesting voor uitvoering maatregelen
- Kosten voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop expertise voor NP onderwijs

2.2 Regionale en Nijmeegse kaders

Nijmegen krijgt **€3,497.922,49** voor schooljaren 2021-2022 en 2022-2023. De hoogte van deze middelen is bepaald op basis van het aantal en type leerlingen op de Nijmeegse scholen. Met andere woorden: Nijmegen ontvangt ook middelen voor leerlingen (po en vo) die woonachtig zijn in regiogemeenten, maar in Nijmegen naar school gaan. Iedere gemeente bepaalt zelf op welke wijze de middelen worden verdeeld.

In het combi PFO Onderwijs en Jeugd, Zorg en Welzijn (juni 2021) zijn regionale uitgangspunten vastgesteld, voor wat betreft de inzet voor leerlingen in het V(S)O en speciaal basisonderwijs. De gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Druten, Heumen, Mook en Middelaar, Nijmegen en Wijchen hanteren als kader voor het NPO:

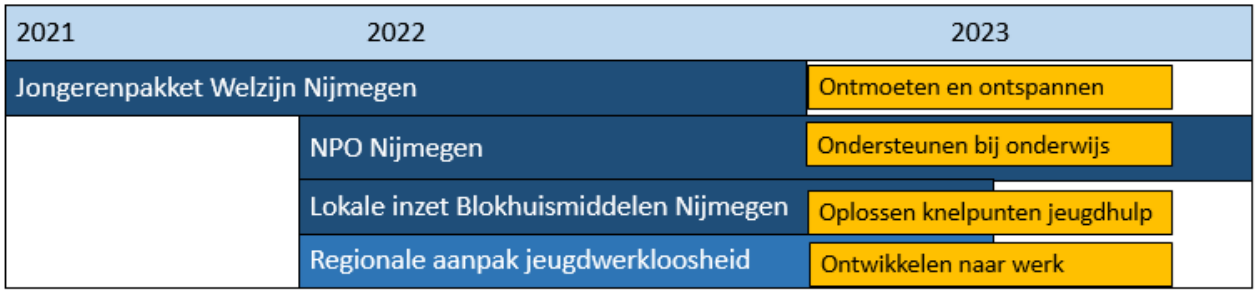
- Lokaal wat lokaal nodig is voor de reguliere groep 0-12 jaar; regionaal wat voor de groep van 12 tot 18 jaar en het speciaal onderwijs nodig is.
- Aansluiten op de voorgestelde interventies in de schoolprogramma's;
- Bevorderen van regionale samenwerking tussen schoolbesturen, samenwerkingsverbanden, (jeugdgezondheids)zorg, sociaal werk en andere regionale jeugdpartijen.
- Interventies zijn gericht op het bevorderen van kansengelijkheid.
- Investeren in activiteiten die een duurzaam effect gaan hebben, met nadrukkelijke aandacht voor: de overgang van het primair onderwijs naar voortgezet onderwijs; thuiszitters, aanpak schoolverzuim, pilots 'aansluiting onderwijs en zorg', inzet ondersteuning in de school en investeren in de verbinding met de lokale (buurt)teams op basis van een door scholen onderbouwde aanvraag voor extra inzet, op basis daarvan kunnen gemeenten financiering regelen, verantwoordelijkheid voor de inzet van extra SMW-ers is aan scholen. Inzet jongerenwerk op alle VO en MBO scholen (vanuit Nijmeegse welzijnsmiddelen).

Inmiddels zijn alle schoolscans uitgevoerd. De scholen constateren dat er grote verschillen zijn; op sommige scholen is niet of nauwelijks sprake van achterstanden, op andere scholen zijn zware achterstanden geconstateerd. Bij het vormgeven van de maatregelen moeten we ons goed realiseren dat de schoolscans zijn afgenomen bij leerlingen 2020-2021. Veel van deze leerlingen zijn inmiddels doorgestroomd.

Aanvullende kaders, op basis van de schoolprogramma's en lokale behoeften:

- Aandacht voor alle leerlingen met focus op 12+ leerlingen
  De achterstanden richten zich met name op sociaal-emotioneel gebied. Vooral de 12+ jongeren hebben lange tijd geen fysiek onderwijs kunnen volgen en konden elkaar nauwelijks ontmoeten en sociaal ontwikkelen. Kinderen in de leeftijd 0-12 jaar hebben relatief minder hinder ondervonden van de beperkende maatregelen maar ook hier is extra aandacht nodig voor welbevinden.
- Welzijnsondersteuning in de school en verbinding met lokale (buurt)teams
  De vo-scholen zien graag dat het NPO Nijmegen vooral inzet op extra welzijnsondersteuning op en rondom de scholen. De po-scholen en kinderopvang benoemen de aansluiting op preventieprogramma's en versterking met de buurtteams. Zij vragen aandacht voor o.a. bewegingsarmoede, taal en huiswerkbegeleiding.
- Brede, duurzame ondersteuning
  De NPO-financiering is tijdelijk, tot het einde van schooljaar 2022-2023. Iedere interventie moet gericht zijn op duurzame effecten en inrichting. Nijmegen heeft diverse acute zaken reeds opgepakt. Extra jongerenwerk op vmbo-scholen wordt bijvoorbeeld tot eind 2021 gefinancierd vanuit het Jongerenpakket Welzijn. Dit jongerenpakket faciliteert extra activiteiten op ontmoeting (o.a. cultuur, sport) en ondersteuning van jongeren. Sommige maatregelen zullen ook in 2021 gedeeltelijk doorlopen. Waar nodig zorgen we voor een soepele overgang van maatregelen naar NPO-financiering.

  Het NPO Nijmegen is onderdeel van een brede ondersteuning voor jongeren.

3 NPO Nijmegen

Met dit pakket van maatregelen dragen we bij aan het verbeteren van het onderwijs en het versterken van de inzet vanuit het onderwijs zelf. Dat doen we door leerlingen en scholen te ondersteunen bij het onderwijs. We blijven dicht bij onze rol als gemeente waarbij er extra aandacht en ondersteuning mogelijk is voor leerlingen die dat nodig hebben. We vinden het belangrijk dat leerlingen hun vragen over welzijn, ondersteuningen en andere hulp ergens kunnen stellen en dat zij geholpen worden. We dragen bij aan oplossingen en maatregelen die de individuele scholen overstijgen, gericht op duurzame renovatie en onderwijs dat gelijke kansen biedt.

De vijf bestedingsdoelen uit het Nationaal Programma Onderwijs vertalen we lokaal naar drie programmalijnen:

1. Maatregelen op de scholen
2. School overstijgende maatregelen
3. Samenwerking

Voorstel besteding NPO-middelen

Programmalijnen	**Waar denken we aan?**
Maatregelen op de scholen	Zorg en welzijn: - Aansluiting onderwijs op lokale toegang, evt. met pilot. (Aanvullende ondersteuning sociaal-emotioneel welbevinden op vo-scholen) - Jongerenwerk vo-scholen - Aansluiting bij preventieprogramma's, o.a. in Hatert, Dukenburg, Nijmegen-Noord (aandacht voor taal, beweging, welbevinden) - Entrea Lindenhout: aanvullend aanbod voor kinderen met onderwijsachterstanden
School overstijgende maatregelen	- Huiswerkbegeleiding - Acties rondom betrekken van (dreigende) thuiszitters. - Coaching van kwetsbare jongeren die school (bijna) verlaten - Duurzame oplossingen voor personele uitdagingen (voorkomen uitstroom en werven van nieuwe docenten) - Mogelijk aanvullende subsidie voor o.a. School is cool, weekendschool, overgang van PO naar VO - Ouderbetrokkenheid en jongerenparticipatie
Samenwerking	- Inzet uren programma coördinator gemeente Nijmegen - Acties ter versterking samenwerking gemeente en onderwijs - Samenwerking/afstemming met andere corona steunpakketten jeugd.

Bovenstaande programmalijnen vormen een globale kapstok. De invulling van de maatregelen kan mogelijk overlappen. School overstijgende maatregelen kunnen ook gericht zijn op de samenwerking en omgekeerd.

Monitoring

Eén keer per vier jaar onderzoekt de GGD de gezondheid, het welzijn en gezondheidsrisico's van de bevolking via grootschalige onderzoeken (gezondheidsmonitors)
In onze regio is dit najaar de kindermonitor aan de beurt. Aan ouders van kinderen (0-12 jaar) wordt gevraagd naar allerlei aspecten van gezondheid, leefstijl, opvoeden en de impact van de coronaperiode.
De gezondheidsmonitor Jeugd (13-16 jaar) is in het najaar van 2019 uitgevoerd. Vanwege de impact van het coronavirus is landelijk besloten om de monitorcyclus voor jeugd voor een aantal jaren te intensiveren naar één keer per twee jaar. Ook dit najaar wordt een extra gezondheidsmonitor Jeugd gehouden waarbij de nadruk ligt op het vergelijken van de situatie qua (psychisch) welzijn en leefstijl tussen 2019 (pre-corona) en nu.
De dataverzameling loopt tot eind 2021. In het voorjaar 2022 zullen de uitkomsten verschijnen.
We nemen de uitkomsten mee in de monitoring van dit programma.

4 Verdeling middelen

Voorgestelde verdeling over de programmalijnen

	Programmalijnen	**verdeling**	**Totaal**
1	Maatregelen op de scholen	60%	€ 2.100.000
2	School overstijgende maatregelen	30%	€ 1.050.000
3	Samenwerking	10%	€ 350.000
			€ 3.500.000

- Ad 1) Subsidies gaan rechtstreeks naar de scholen, het samenwerkingsverband of naar organisaties die direct op de scholen werken. Inzet is gericht op ondersteuning in en rondom de school.
- Ad 2) Subsidies zijn minder gericht op acute problematiek maar op scholing en ontwikkeling en overstijgen het niveau van de individuele scholen.
- Ad 3) Inzet van professionals in de samenwerking.

5 Uitvoering

Na vaststelling van het NPO Nijmegen werken we het programma verder uit en volgen subsidies en opdrachten. We zorgen voor afstemming met het onderwijs en regiogemeenten. De uitvoering wordt nadrukkelijk ook afgestemd met zowel de reguliere inzet als andere steunpakketten voor jongeren.

Na besluitvorming in de gemeenteraad volgt subsidieverlening voor extra inzet ter verbetering van sociaal emotioneel welbevinden op school en de uitwerking van subsidieaanvragen op programmalijnen.
Vóór de zomer van 2022 informeren we de gemeenteraad over de voortgang van het NPO Nijmegen.